

גאוגרפיה

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – גאוגרפיה של ארץ-ישראל – (28x2) – 56 נקודות
פרק שני – גאוגרפיה של המזרח התיכון
על סף המאה ה-21 – (22x2) – 44 נקודות
סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
(1) אטלס אוניברסיטאי חדש או אטלס כרטא משנת 1993 ואילך.
שים לב: אין להשתמש באטלס גיאוגרפי יבנה, הכולל את המילון למונחי הגיאוגרפיה.
אין להשתמש באטלס המזרח התיכון.
(2) אטלס ישראל החדש.
(3) מפה של ארץ-ישראל 1:250,000.
(4) מפה גיאולוגית של ארץ-ישראל 1:250,000 או 1:500,000.
- ד. הוראה מיוחדת: כדי להמחיש את תשובותיך היעזר בסרטוטים, בכתמים ובגרפים, לפי הצורך.
הערה: בפרק על ארץ-ישראל נכללת שאלה המסתמכת על "אטלס ישראל החדש".

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – גאוגרפיה של ארץ-ישראל (56 נקודות)

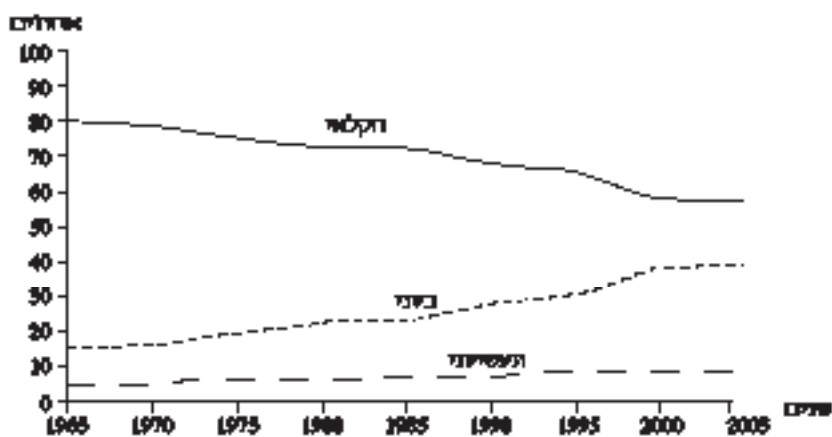
ענה על שתיים מהשאלות 1-7 (לכל שאלה – 28 נקודות; מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).
בשאלות שבחרת ענה על כל הסעיפים.

1. מים

א. עיין בגרף שלפניך, ותאר את מגמת השימוש במים בכל אחד מהמגזרים. (6 נקודות)

השימוש במים בישראל, לפי מגזרים שונים

(1965-2003)

ב. ציין סיבה אחת למגמה המסתמנת בגרף בשניים מהמגזרים (סה"כ – שתי סיבות).
(10 נקודות)

ג. בעשורים האחרונים נוצר בישראל גירעון במים, שהולך ומחמיר.

הצג שני פתרונות לבעיה זו. (12 נקודות)

2. הגליל העליון

א. כתוב מה הם הגבולות של הגליל העליון. (6 נקודות)

ב. תאר שני קשיים להתיישבות בגליל העליון. (12 נקודות)

ג. ציין שני יתרונות של הגליל העליון שהביאו להתפתחות של תיירות באזור.

(10 נקודות)

3. תחבורה

- א.** עיין באטלס ישראל החדש, עמוד 66, מפה (ב): "התנועה בכבישים בינעירוניים, 1992".
ציין אילו כבישים הם הכבישים העמוסים ביותר, והבא שני הסברים לעומס זה.
(9 נקודות)
- ב.** תאר שתי בעיות שיוצר עומס זה. (9 נקודות)
- ג.** הצג שני פתרונות אפשריים להקלת עומס התנועה. (10 נקודות)

4. באר שבע

- א.** הסבר שני קשיים בפיתוח מטרופולין באר שבע. (14 נקודות)
- ב.** תאר שתי דרכים שמדינת ישראל נוקטת כדי לחזק את מטרופולין באר שבע.
(14 נקודות)

5. איכות הסביבה – שטחים פתוחים ובינוי

קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.
ארגונים "ירוקים" ניהלו בעשר השנים האחרונות מאבק למניעת בנייה בשטחים שב**כס הכורכר** בנס ציונה, שחלקם שייכים לגן לאומי שיש בו אזורי נופש ופנאי. הוועדה לתכנון ובנייה קיבלה את טענותיהם, והוציאה את השטחים האלה מתכניות הבנייה של נס ציונה.
החלטת הוועדה אושרה בבית המשפט, והשופט ציינה שוועדות תכנון ובנייה חייבות לפעול על פי תכניות מתאר ארציות ומחוזיות, ומחויבות להביא בחשבון ערכי טבע ונוף ושיקולים של פיתוח בר-קיימא. בזכות החלטה זו נשאר שטח פתוח, ריאה ירוקה, בלב אחד האזורים הבנויים בצפיפות הגדולה ביותר בארץ.

- א.** הסבר שניים משלושת המושגים המסומנים בקו בקטע. (8 נקודות)
- ב.** הבא שני הסברים המוזכרים בקטע לחשיבותם של השטחים הפתוחים. (10 נקודות)
- ג.** הסבר שתי סיבות להצטמצמות השטחים הפתוחים במרכז הארץ. (10 נקודות)

6. נמל חיפה – מדרש תמונה

- א. עיין בתמונות שבנספח, וציין שלושה שימושי קרקע (חוץ מהנמל) הנראים בהן. (9 נקודות)
- ב. תאר שני יתרונות של מיקום הנמל, שעליהם אפשר ללמוד מן התמונות. (10 נקודות)
- ג. תאר מגבלה אחת להמשך ההתפתחות של הנמל בחיפה. (9 נקודות)

שים לב!

שאלה 7 מיועדת לתלמידים שקראו את המאמר "מדיניות פיזור התעשייה בישראל" מאת ערן רזין, מהספר **תמורות בגיאוגרפיה של ישראל – גלעין ושוליים**.

7. מאמר – "מדיניות פיזור התעשייה בישראל"

- א. הסבר מדוע עודדה הממשלה את התיעוש בעיירות הפיתוח בשנים 1956-1967. (8 נקודות)
- ב. תאר שני מאפיינים של התעשיות שפותחו בעיירות הפיתוח בשנים 1956-1967. (10 נקודות)
- ג. מאז שנות ה-80 (של המאה ה-20) ניסתה הממשלה לעודד הקמת מפעלי היי-טק בעיירות הפיתוח. האם מיקום מפעלים אלה בעיירות הפיתוח מילא את התקוות שתלו בו? נמק את תשובתך. (10 נקודות)

פרק שני – גאוגרפיה של המזרח התיכון על סף המאה ה-21 (44 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 8-12 (לכל שאלה – 22 נקודות; מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

בשאלות שבחרת ענה על כל הסעיפים.

8. מדבר

א. הבא שני הסברים להתרחבות שטחי המדבר במזרח התיכון בעשורים האחרונים.

(11 נקודות)

ב. הסבר שתי סיבות להקמת יישובים חדשים בשטחי מדבר במזרח התיכון.

(11 נקודות)

9. הכפר המזרח תיכוני

א. תאר שתי תמורות במבנה הפיזי של הכפר המזרח תיכוני בעשורים האחרונים.

(11 נקודות)

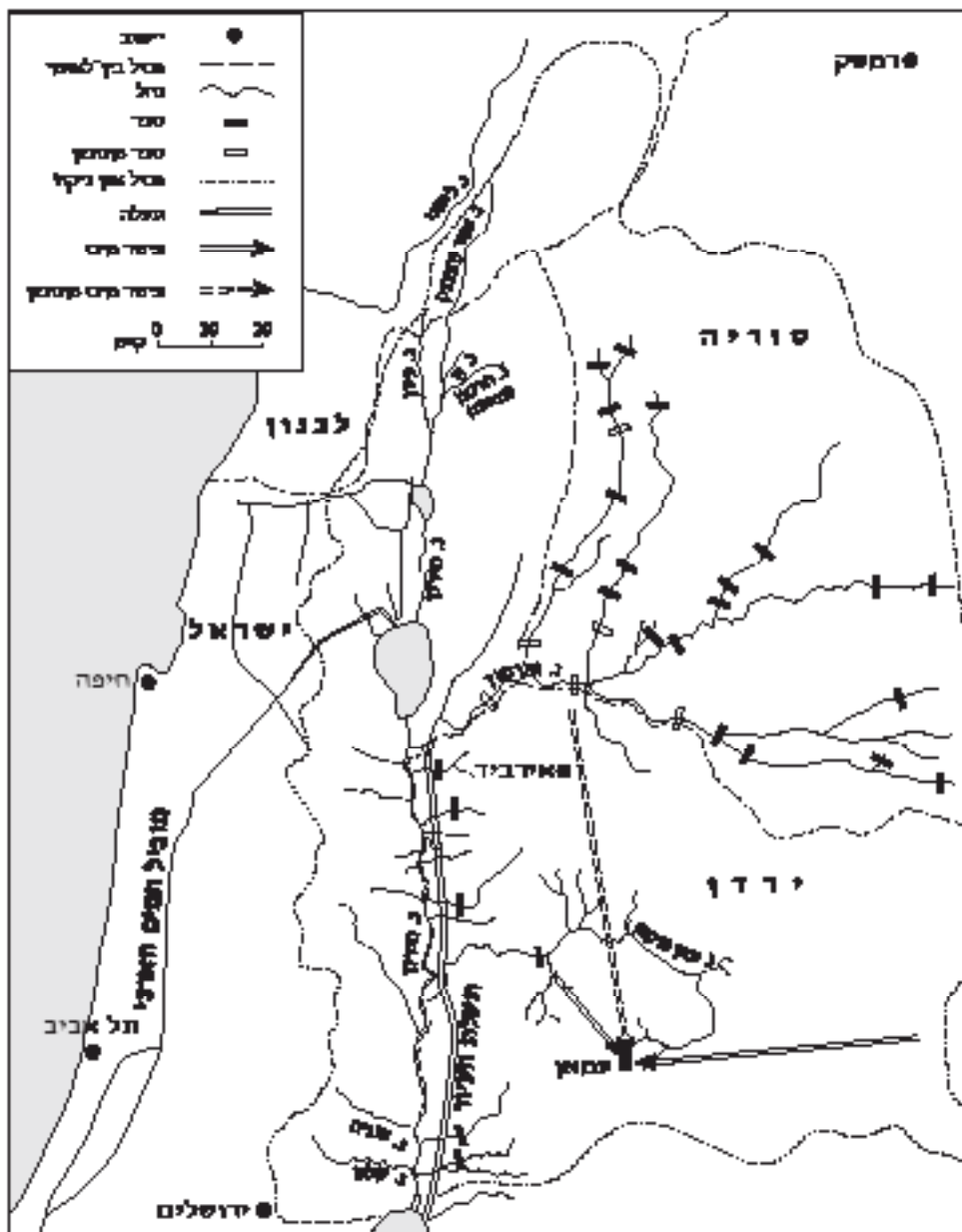
ב. תאר שתי תמורות בכלכלה של הכפר המזרח תיכוני בעשורים האחרונים.

(11 נקודות)

11. אגן נהר הירדן

א. עיין במפה שלפניך, וכתוב מה הם המקורות העיקריים של הירדן מצפון לכינרת, ומה הם מקורותיו העיקריים מדרום לכינרת. (8 נקודות)

ב. ציין שני מפעלי מים גדולים באגן הניקוז של הירדן, ופרט מאין מוזרמים המים ולאן. (8 נקודות)

ג. הסבר בעיה פוליטית שהתעוררה עקב בניית אחד ממפעלים אלה. (6 נקודות)
/המשך בעמוד 8/

שים לב!

שאלה 12 מיועדת לתלמידים שקראו את המאמר "עיור בעולם הערבי והמערכת הבינלאומית" מאת ג'נט אבו לורד, מהספר **המזרח התיכון בפתח המאה ה-21 – מבחר מאמרים בגיאוגרפיה לחטיבה העליונה**.

12. מאמר – "עיור בעולם הערבי והמערכת הבינלאומית"

א. תאר שני מאפיינים של מדינות הנפט, שהביאו ליצירת "ערי אינסטנט"

(Instant Cities). (12 נקודות)

ב. הסבר שתי בעיות שנוצרו בערים חדשות אלה. (10 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

נספח: מפרץ חיפה – מדרש תמונה
الملحق: خليج حيفا – تحليل صورة

תמונה 1
الصورة ١

גאוגרפיה, חורף תשס"ז, מס' 573
الجغرافية، شتاء 2007/06، رقم 573

תמונה 2
الصورة 2